

GALATA KULESİ'nin TURİSTİK TANZİMİ

II

Proje ve tatbik:

KÖKSAL ANADOL

Mimar. G. S. A.

Galata Kulesinin (1832) II. Mahmut onarımından sonraki durumu (Robertson) nun fotoğrafı - Turing klüb arşivi.

Rölöve ve Proje:

KÖKSAL ANADOL. Y. Mimar
GSA.

Statik ve Betonarme:

ERSİN ARIOĞLU. İnş. Y. Müh.
İ. T. Ü.

Tesisat: ZÜHTÜ KESTEK. Mk.
Y. Müh. İ.T.Ü.

Elektrik: İSA İLİSU. Elek. Y. M.
İ. T. Ü.

Müteahhid: YAPITAŞ İnşaat Şti.

Geçen sayıda tarihçe ve rölövelerini yayınladığımız Galata Kulesinin Turistik Tanzim Projesini iki kısımda özetlemek mümkündür:

A) Kule dışındaki işler:

1 — Yaya ve oto sirkülasyonu; otopark problemi:

Kule, yerli ve yabancı ziyaretçilerin istifadesine açıldığında bu husus, çözülmesi çok güç bir problem haline alacaktır. Bu yüzden şimdiden alınmasını gerekli gördüğüm tedbirler şunlardır.

a) Otobüsle gelecek turist kafileleri için, kulenin kuzey batısındaki Fırçacı Sokakta (bugün burada kamyonların park edildiği) 6-8 otobüsün belirli bir süre için park edilmesine elverişli bir arsa vardır. Burası Belediyece düzenlendiğinde, hem otobüsler kule zemin platosunu işgal etmeyecekler, hem de bu arsa değerlendirilip bir gelir kaynağı olacaktır. Turistler buradan (Vaziyet plânında gösterilen) bir rampa ile kule - kahve platosuna çıkacaklardır. (Resim. 3)

b) Özel oto sahipleri için plato üzerinde düşündüğümüz otopark, zamanla ihtiyaca yeterli gelmeyecektir. Bu sebeple yakın çevrede istimalâk yapılması gerekir. Ancak bu istimalâkin, kulenin etrafında yer almış bütün binaların yıkılması anlamına gelmemesi lâzımdır. Çünkü aksi halde, kuleyi yapayalnız, çevresiyle bir ölçü kuramaz duruma düşürmemiz tehlikesi de vardır. Kanaatimce, istimalâk için en uygun yer, Vaziyet plânında taraflı olarak gösterilmiştir. Burada

iki veya üç katlı kiralık bir garaj ve üzerinde bürolar yapılabilir.

c) Ayrıca Trafik Müdürlüğü ile temasa geçilip, gerekirse buradaki yüklü trafiği kısıtlayıcı tedbirler alınmalarını sağlamak da mümkündür.

2) Kule batısındaki dairesel Bizans duvarı üzerindeki tarihi çeşme ve kahve ile bir bütün meydana getirecek biçimde ele alınıp kuleyle birlikte işletilmelidir.

3) Kule giriş rampası yeniden ele alınarak kapı önündeki 2.00 metre yüksekliğindeki terasın etrafı mermer ayaklar arasında demir korkuluk ile çevrilecektir. Bu korkuluğun sade bir profilde olması sağlanacaktır. Ayrıca bugün çok deforme bir hale gelmiş bulunan giriş kapısı 10 cm. lik yatay saç bantları üzerine kakma mihlar çakılmış kapı kanatları ile değiştirilecektir.

4) Pencere doğramaları modern ve daha geniş camlı alüminyum doğramalarla değiştirilecektir.

Kule dış dokusuna başkaca hiçbir müdahale düşünülmemektedir.

B) Kule içindeki işler:

1 — Sirkülasyon: Kulenin en değerli katı olan Cihannüma (7. kat) katının bir altındaki 6. kata kadar çıkan sekizer kişilik iki asansör düşey sirkülasyonun temel elemanlarını teşkil etmektedirler. Ayrıca kulenin kendi taş merdivenleri insanları, zemin-den 4. kata kadar çıkarmakta buradan yukarıya ahşap merdivenler devam etmektedir.

2 — İhtiyaç ve fonksiyonların katlara dağılımı:

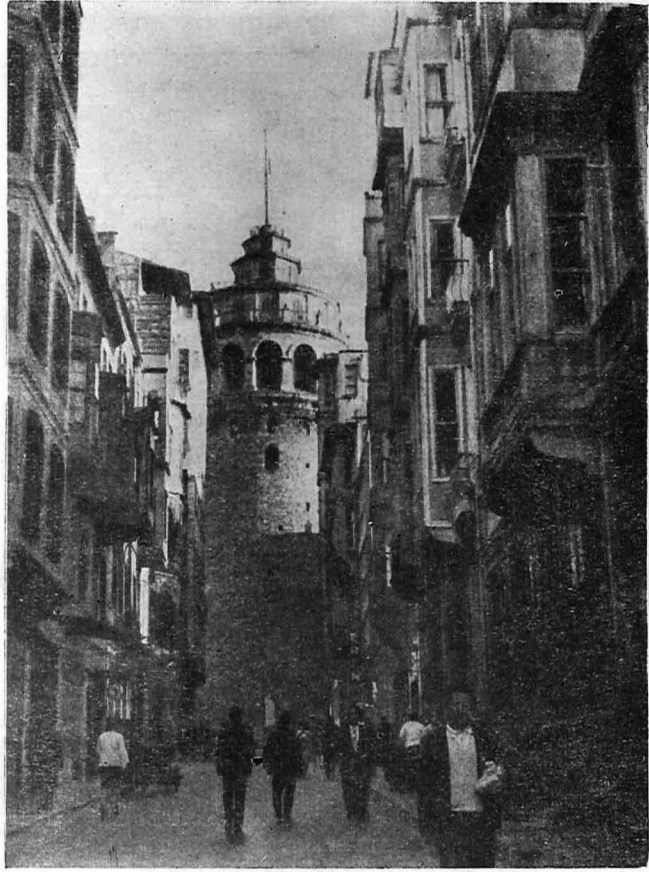
— 3.80 Kotu (B) Bodrum - Servis katı:

Zemin katında yapılan sondaj, 3.80 m kazıldığında toprak dolgu görülmüş ve herhangi bir döşeme izine raslanmamıştır. Bu durumdan istifade ile asansör makina dairesi, eşanjör, yedek jeneratör ve tablo odasını ihtiva eden bir servis katı ihdas olunmuştur.

+ 0.00 Kotu (Z) Giriş katı: (Res. 5)

Altıgen tabii taş plâklarla kaplı giriş holünde gişe, enformasyon, dö-

Galata Kulesi civarının bugünkü hâli
(Aynı yerden)

Vaziyet plânı (teklif)

Kulenin bugünkü durumu

viz bozdurma kasası, P.T.T., kart satışı, emanet ve bekleme imkânları sağlanmıştır. 6. kata çıkan 2 adet 8 kişilik asansörler bu kattan başlamakta. Tavan, 2 ana giriş ve brüt beton nervürler ve dekoratif bir biçimde şekillendirilmiştir.

+ 4.45 Kotu (A) Asma Kat:

Halen mevcut asma kat betonarme sistemle yenileştirilerek proporsiyonu aynen korunacaktır. Yanda kalan nötr bölgede birkaç telefona yer verilmiştir. Döşeme ahşaptır.

+ 8.97 ve 13.20 Kotu (1) ve (2) nci katlar:

Bu katlar kurul müşaviri tavsiyeleri üzerine büyük ölçüde insan kalabalığı yaratmamak amacı ile boş bırakılmıştır. Duvarlarda muhtelif müelliflerin, muhtelif asırlarda yapmış oldukları, özellikle kuleyi gösteren İstanbul gravürleri panolar halinde monte edilecektir.

+ 17.17 Kotu (3) ncü kat (Bürolar)

Bu kat kule idaresinde görevli personelin büroları halinde teşkil edilecektir.

Yukarı katlara duvar içi merdiveni ile çıkanların sirkülasyonu bir galeri ile büro holüne bağlanmıştır.

+ 21.00 Kotu (4) ncü kat (Depo ve Fuaye)

Bu katta taş merdiven bitmekte ve yerini daha geniş bir ahşap merdiven almaktadır. Geçiş galerisi zenginleşmekte olup dinlenme imkânı aranmıştır.

+ 24.75 Kotu (5) nci kat (Mutfak)

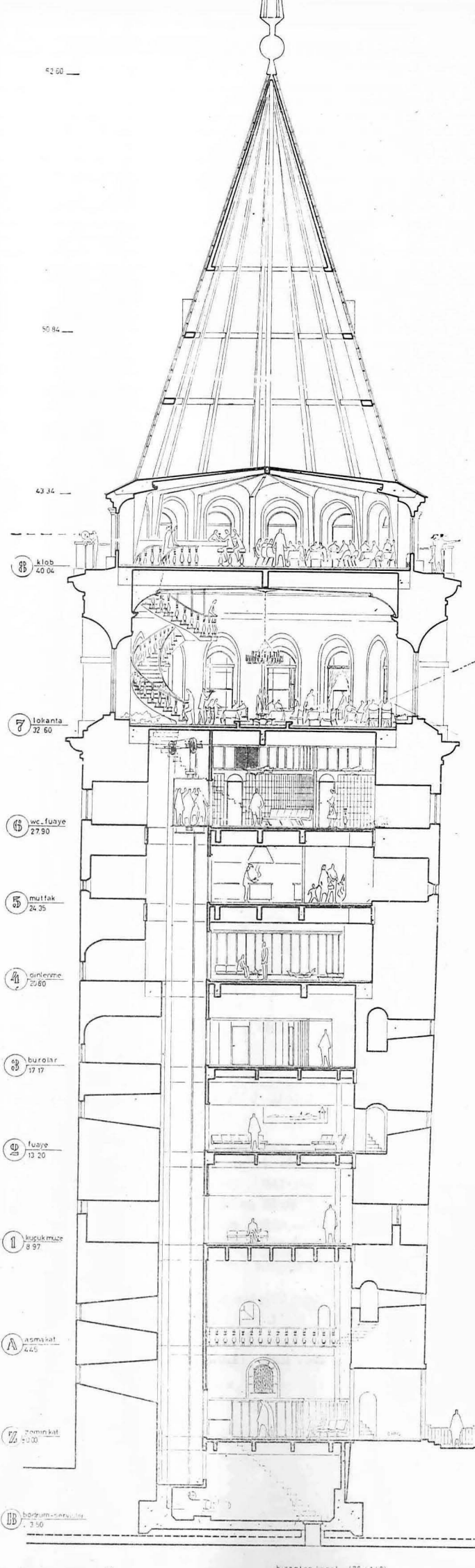
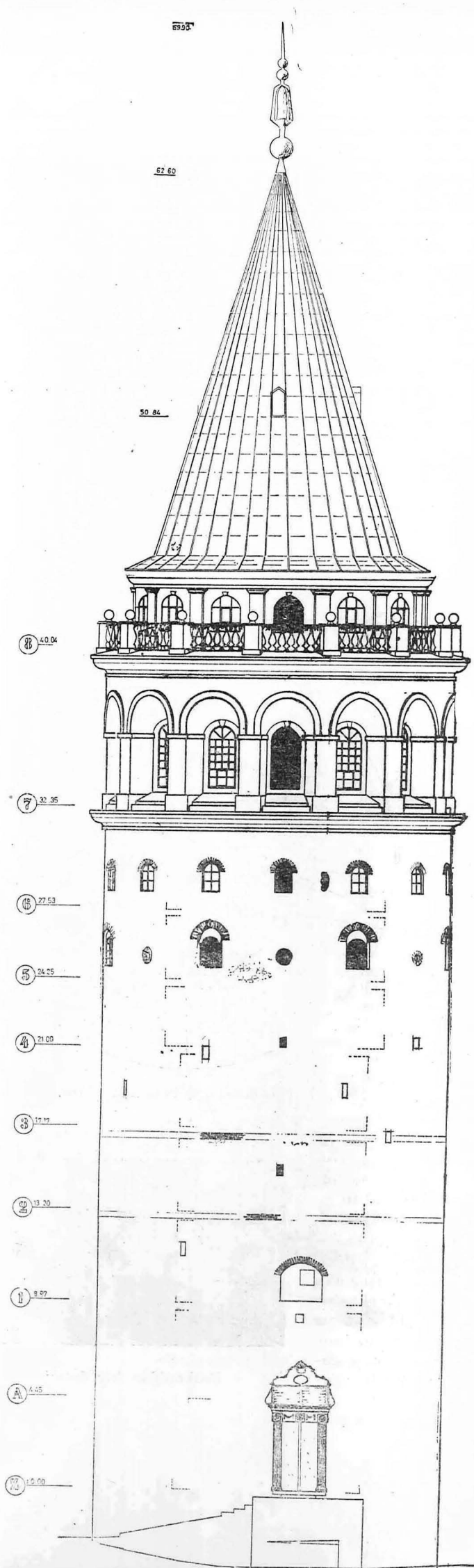
Bu katın tamamı mutfak için ayrılmıştır. Erzak gelmesi hususunda asansörden istifade edilecektir. (Asansörün mutfağa tahsis edildiği zaman aralığında)

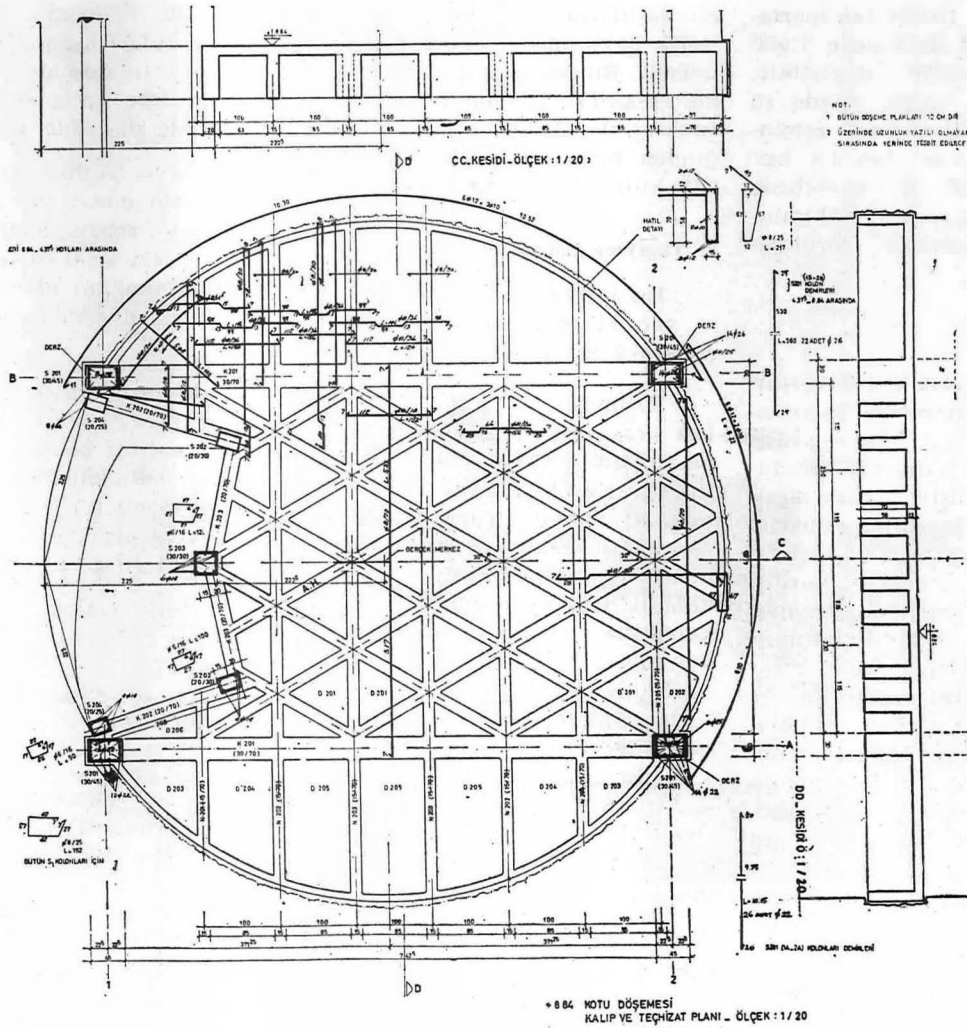
Sahanın darlığı, lokantanın işleyişi ve servisi gözönünde tutulursa minimum ölçülerde bir mutfak yapmak zorunda kalındığı görülmektedir. Depo ile mutfak arasına ayrıca bir servis merdiveni ilâvesi cihetine gidilmiştir. Lokantanın şakuli irtibatını iki monşarj sağlamaktadır.

Özellikle günlük depo ihzar - pişirme - soğuk mutfak ve bulaşık kısımlarını ihtiva eden mutfağın, döşemesi karo seramik, duvarları fayans ve asma tavanı polyester kaplı düz eternittir.

+ 28.10 Kotu (6) ncü kat (WC. ler - Fuayye)

Asansörler bu katta nihayetlenmektedir. Buradan Cihannümaya (Lokanta) yandan döner bir merdivenle

Şekil 9 — Zemin kat tavanı Betonarme kalıp planı

ta göbekten sarkan avize mekânın bütünlüğünü sağlamaktadır. Şehre göre manzaranın en az olduğu bölgede yer alan servis problemi bu bütünlüğü bozmayan bir biçimdedir.

Servis sahası küçük tutulmuş ve özellikle Türk mutfağının spesyalitesini teşkil eden rotisöri çeşitlerini (şiş kebab ,döner vs.) yine salonun içinden hazırlamak imkânı sağlanmıştır.

+ 40.04 Kotu (8) nci kat (Kulüp) (Resim. 5)

Yanda asgari ölçülerde tutulmuş servis imkânı merdiven kovasıyla sağlanmaktadır. Karakter olarak Lokanta ile aynı hava içerisindedir. Gündüz ve gece çaylı toplantılara, dansa imkân verecek şekilde düzenlenen bu kattan aynı zamanda panoramik terasa çıkış sağlanmıştır. Mev-

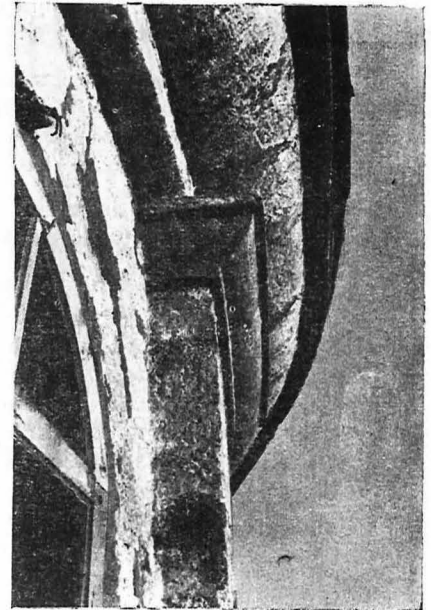
cut taş küreler yerine özel surette monte edilecek para otomatik dürbünlerin, belediyeye ayrıca bir gelir kaynağı olacağı düşünülmüştür.

(9) - (10) - (11) nci katlar:

Bu katlar tamamen sökülecek ve yerine Belediye ve Anıtlar kurulunca külâh teklimimiz kabul edildiğinde inşasına geçilebilecektir. Külâh formu olarak zamanımıza en yakın olan Mahmud II. devri külâhının restitüsyonu kabul edilmiştir. Külâhın bu devreye ait durumu Robertson fotoğrafında (Resim 1.) açıkça görülmektedir.

Projenin statik yönden açıklaması Galata Kulesinin oturduğu zemin:

Kule temel zeminini İstanbul'un karakteristik killi-şistidir. (Bu zemin Mimar ve Mühendisler arasında İstanbul kesmesi olarak bilinir) Kule-

Balkondan bir detay

- ← Külâh ilâvesiyle cephe
- ← Yeni duruma göre kesit

nin toplam ağırlığı 10.000 ton mertebesindedir. Tadilat ile kuleye 1.000 ton ilave yüklenecektir. Böylelikle, zemin gerilmesinin artışı yüzde 10 mertebesinde olacaktır. Yani zemindeki gerilme 4 kg/cm² den 4,4 kg/cm² ye yükselecektir. Bu mertebede bir artış için temel zemini bakımından herhangi bir sakınca görülmemiştir.

Kulenin Temeli:

Kule temeli masif taş duvardır. Bodrum hafriyatı sırasında kule temeli duvarlarının üst duvarlardan daha sağlam taş ve harçlarla örüldüğü müşahede edilmiştir. Kule kesitinde görüleceği gibi temel duvarlarında, üst duvarlara nazaran ortalama 1 metrelik bir daralma vardır. Kulenin temelinde tatbikat projesi olarak radye bir temel düşünülmüştür. Radye statik boyutundan biraz fazla yapılarak, bodrum hafriyatı ile bozulan iç dengenin imkân nisbetinde tesisine çalışılmıştır. Kule temelinde rijit çevresel hatıl, kule tabanındaki zayıflamayı takviye için konulmuştur. Bodrumda çevre boyunca düşey bir perde vardır. Duvar ile perde arasındaki boşluk agrega ile doldurulmuştur.

Tadilat Projesinin Taşıyıcı Sistemi:

Taşıyıcı sistemin malzemesi proje mimarı ile birlikte betonarme olarak seçilmiştir. Bu malzeme yapının kâğır havasına diğer malzemelerden çok uyacağı gibi bugünkü inşaat tekniğimize daha rantabldır.

Kule tadilat projesinin taşıyıcısı genel olarak iki gruba ayrılır:

1 — Yüklerin kolonları vasıtasıyla doğrudan doğruya zemine aktaran ve bugünkü kule bünyesi ile çalışması bakımından alâkası olmayan sistem.

2 — Yüklerini kule duvarına ve oradan zemine intikal ettiren sistem.

1. Taşıyıcı sistem:

+17.17 (+ 17.17 kotu dahil) kotuna kadar olan döşemeler kolon - giriş taşıyıcı çevreleri ile halledilmiştir. Kule duvarlarının en kritik kesitleri; gerilmenin en fazla olduğu

alt kesitleridir. Buraları yüklemek statik bakımından mahzurlu görülmüştür. Bu sistem 2 kat çerçevesinden müteşekkildir. Kolon boyutu mimari istekler ile küçük tutulmak istendiğinden bu sistemin kolonlarında B. 225 kullanılmaktadır.

2. Taşıyıcı sistem:

Bu taşıyıcı sistem yükünü duvara vermektedir ve birbirinden ayrı çalışan 2 kısımdan müteşekkildir.

Birincisi, + 20.80 ile 27.90 kotları arasındaki 3 döşemeyi halleder ve yükünü + 20.80 deki kule bünyesindeki çıkıntıya verir. + 20.80 kotundaki döşeme, çevresel olarak bu çıkıntı üzerinde mesnetlenen kirişli - nervürlü bir döşemdir. Bu döşeme kulenin tam ortasında kule duvarını karşılıklı bağlamaktadır. Böylelikle duvarların rijitliği arttırılmıştır. + 20.80 kotunun üstündeki döşemeler 6 kolon ve 3 çerçeve ile taşınmakta ve kolonlar + 20.80 kotunda kule duvarlarına oturmaktadır. Kolonların kule duvarlarına oturduğu aksiyel yakındır. Kolonların duvara oturduğu yerlerde yükleri yayıcı bütün tedbirler alınmıştır.

İkinci kısım + 32.60 ile üzerindeki döşemeleri ve külâhı ihtiva etmektedir. Külâh dahil + 32.60 kotu üzerindeki döşemelerin birbiri ile irtibatı olacak ve yüklerini + 32.60 kotunda kule duvarına aktaracaktır. Halen + 32.60 kotu üzerindeki döşemelerin taşıyıcıları ve külâh sistemi etüd edilmektedir. +32.60 kotuna kadar olan döşemelerin betonarme tatbikat projeleri mimariye uygun ve paralel olarak hazırlanmıştır. Hazırlanan projelere göre + 8.97 kotuna kadar olan döşemelerin betonarme tatbikatı yapılmıştır. + 8.97 kotu kalıp plânı resim 9 da gösterilmiştir.

Tesisat Açıklaması

a — Kalorifer tesisatı:

1 — Kulenin bütün katları sıcak sulu kalorifer tesisatı ile teshin edilecektir. Tesisat yapılırken boruların ve teshin cihazlarının estetiği bozmasına âzami derecede dikkat edilecektir.

Bu maksatla: Kalorifer ana tevzi boruları asansör arkasında kalan boşluk ile döşeme içine yapılacak kanala derc edilecektir. Borular hiçbir şekilde dışardan görülmeyecektir.

2 — Teshin cihazı olarak, radyotörlerin çirkin görülmesi dekora uyumaması sebebiyle radyotör yerine daha az yer işgal eden ve kamufle edilebilme imkânı olan konvektör kullanılması düşünülmektedir.

3 — Kazan dairesi olarak her ne kadar kulenin bodrum katında mevcut yerimiz varsa da baca olmaması ve yeni bir bacanın yapılması işi zorlaştırmaktadır. Kule civarında Belediye ait bir hastahane santralından mevcut bizanten kanalı yoluyla sıcak su kuleye getirilecektir.

4 — Kazanlarda yakıt olarak fuel oil kullanılmakta olup kulede teshin edilecek mahaller ayar imkânı veren otomatik sıcaklık termostatları ile techiz edilecektir.

5 — İrtifanın yüksek olması bakımından yüksek tazyikli sıcak su kazanı kullanılacaktır.

6 — Lokanta ve Klöb katında servis bankosu altına gizlenecek Selnikel ısıtma ve soğutma üniteleri kış ve yaz kullanılabilir.

6 — Sıhhi tesisat:

1 — Kule WC. grupları ile mutfakta daimi sıcak su temin edilecektir. Bu maksatla kulenin bodrum katında bir boyler dairesi düşünülmektedir. Boyler kazan dairesine konacak yedek bir kazanla irtibatlandırılarak yaz, kış çalışması temin edilecektir.

2 — Temiz ve sıcak su tesisatına irtifa yüksek olduğundan lüzumlu tazyiki verebilme maksadı ile bodrum kata hidrofor tesisatı yapılacak en yukarıya yedek bir depo konacaktır.

3 — Tesisatta kullanılan sıcak, soğuk su boruları ile pis su pik boruları tamamen ankastre yapılarak gizlenecektir.

4 — WC. grupları ile mutfak mahalleri aspiratör ile havalandırılarak pis kokuların etrafa yayılması kat'i olarak önlenecektir.